

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Професійна етика й особливості професійної діяльності у сфері інтелектуальної власності
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра кримінально-правових дисциплін та судочинства
Розробник(и)	Янішевська Катерина Дмитрівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 54 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 30 год. практичних занять), 96 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 22 год. становить контактна робота з викладачем (12 год. лекцій, 10 год. практичних занять), 128 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Інтелектуальна власність"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - сформувати у здобувачів здатність застосовувати етичні принципи, норми професійної поведінки та особливості регламентованої діяльності у сфері інтелектуальної власності для забезпечення доброчесності, відповідальності та ефективної взаємодії у професійному середовищі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності Вступ. Поняття етики та професійної етики. Основні функції професійної етики. Професійна етика у сфері інтелектуальної власності. Професійна доброчесність як етичний стандарт. Кейс: авторство і командна робота.
Тема 2 Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності Мораль як система норм, що передуює праву. Основні принципи: чесність, справедливість, повага, відповідальність. Цінності у сфері інтелектуальної власності: авторство, оригінальність, суспільна користь. Коли право дозволяє, а мораль – ні (патенти на ліки, які рятують життя). Порівняння: «західний» та «східний» підхід до цінностей у науці та творчості. Розбір кейсу: «Чи допустимо переписати чужу ідею своїми словами?».
Тема 3 Етика наукової та творчої діяльності Наука і творчість: спільне і відмінне. Авторство: проблеми співавторства, «почесні автори», ghostwriting. Плагіат: види (текстовий, ідейний, перекладний). Фальсифікації, фабрикація результатів: чому це знищує науку. Етика публікацій: повторні публікації, self-plagiarism, «хижацькі видання». Скандали із плагіатом (дисертації політиків, наукові фейли). Дискусія: «Чи можна вважати ChatGPT співавтором?».
Тема 4 Кодекси професійної етики: приклади та аналіз Що таке кодекс професійної етики. Структура типової етичної декларації. Міжнародні приклади (WIPO, EUIPO, Американська асоціація юристів). Національні приклади. Аналіз: чи реально кодекс працює?
Тема 5 Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності Право та етика: союзники чи конкуренти? Юридичні інструменти захисту інтелектуальної власності (патент, авторське право, торговельна марка). Етичні питання: доступність знань, соціальна справедливість. Монополії та їхні наслідки: кейси Big Pharma. Конфлікт між приватною вигодою та суспільним благом. Розбір кейсу: патент на вакцину від COVID-19.
Тема 6 Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності Види відповідальності: особиста, професійна, соціальна. Типові етичні порушення: плагіат, маніпуляції з патентами, зловживання довірою клієнта. Механізми контролю: комісії з етики, дисциплінарні процедури. Відповідальність не тільки перед законом, а й перед суспільством. Кейс: юрист з інтелектуальної власності навмисно затягує процес для клієнта – хто постраждає?
Тема 7 Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності Патент як інструмент захисту і як предмет спекуляцій. Патентний тролінг – бізнес чи шахрайство? Етичні проблеми ліцензійних угод, франшиз, роялті. Прозорість і комерційна таємниця. Приклади маніпуляцій із заявками (double patenting). Роль патентного повіреного: чесність і конфіденційність.

Тема 8 Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності Визначення конфлікту інтересів. Види конфліктів: фінансові, особисті, інституційні. Небезпека конфліктів (підрих довіри, корупція). Методи запобігання: прозорість, декларування, відмова від справи.
Тема 9 Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики Цифровізація: легкість копіювання й нові етичні проблеми. Поняття та основні характеристики піратства. Авторські права в інтернеті: музика, відео, софт, меми. Відкритий доступ, Creative Commons, open source. Конфлікт: інтереси автора vs. свобода інформації. Кейс: скачування фільму з торенту – «дрібне порушення чи крадіжка?».
Тема 10 Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою Етика ділового спілкування. Конфіденційність: секрет клієнта – понад усе. Етика в роботі юриста з інтелектуальною власністю: чесність, незалежність, уникнення маніпуляцій. Взаємодія з державними структурами: прозорість проти бюрократії. Типові ситуації: «клієнт вимагає сумнівних дій – як діяти?».
Тема 11 Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності Глобалізація і інтелектуальна власність: що стає спільним, а що приватним. Біоетика: патенти на гени, ГМО, клонування. Проблема доступу до ліків у бідних країнах. ТРІПС та глобальні домовленості. Кейс: компанії, які відмовилися зняти патентні бар'єри на вакцини.
Тема 12 Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності Вступ. Повторення ключових понять (етика, мораль, професійна доброчесність). Робота із кейсами. Кейс 1: Авторство в команді (Хто справжній автор? Як діяти колегам? Чи можна довести моральну шкоду?). Кейс 2: Конфлікт інтересів експерта (Чи має експерт право вести справу компанії, де працює його близький родич? Що скаже кодекс етики?). Кейс 3: Доступ до життєво важливих ліків (Фармкомпанія відмовляється знизити ціну на патентовані ліки. Чи морально захищати лише прибутки компанії?).

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, критично аналізувати етичні аспекти професійної діяльності у сфері інтелектуальної власності, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень, прийняття зважених професійних рішень та вирішення практичних завдань із дотриманням принципів доброчесності та професійної відповідальності.
РН2	Аналізувати взаємодію міжнародного та національного законодавства у сфері інтелектуальної власності, оцінювати вплив міжнародних правових доктрин, цінностей та принципів на формування правової системи України, визначати етичні та професійні орієнтири у процесі імплементації міжнародних стандартів у вітчизняну практику.

РНЗ	Аналізувати та критично оцінювати міжнародний досвід у сфері захисту інтелектуальної власності, співвідносити його з національним законодавством, визначати можливості та обмеження для адаптації й застосування міжнародних стандартів в Україні з урахуванням правових, етичних та професійних аспектів діяльності.
РН4	Застосовувати знання у сфері права інтелектуальної власності для етичного та професійного вирішення спорів, у тому числі шляхом альтернативних методів (медіація, переговори, арбітраж), забезпечуючи баланс між захистом прав та інтересів сторін, дотриманням принципів справедливості, доброчесності та професійної відповідальності.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності D8 Право:

ПР8	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
ПР10	Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
ПР19	Аналізувати та оцінювати міжнародний досвід у сфері захисту інтелектуальної власності, визначати можливості його адаптації та застосування в Україні з урахуванням національного законодавства та міжнародних стандартів.
ПР20	Застосовувати знання у сфері права інтелектуальної власності для вирішення спорів, у тому числі шляхом альтернативних методів (медіація, переговори, арбітраж), з метою захисту прав та інтересів сторін.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності D8 Право:

ПК1	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПК2	ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ПК3	ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ПК4	ФК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
ПК5	ФК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
ПК6	ФК 12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

ПК7	ФК 16. Здатність розробляти документи правового характеру, здійснювати правову експертизу нормативних актів, а також надавати кваліфіковані юридичні висновки та консультації щодо правових аспектів, пов'язаних із набуттям, захистом та розпорядженням правами інтелектуальної власності.
-----	---

8. Види навчальних занять

Тема 1. Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності	
Лк1 "Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності" (денна)	Вступ. Поняття етики та професійної етики. Основні функції професійної етики. Професійна етика у сфері інтелектуальної власності. Професійна доброчесність як етичний стандарт. Кейс: авторство і командна робота.
Пр1 "Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності" (денна)	Вступ. Поняття етики та професійної етики. Основні функції професійної етики. Професійна етика у сфері інтелектуальної власності. Професійна доброчесність як етичний стандарт. Кейс: авторство і командна робота.
Тема 2. Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності	
Лк1 "Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності. Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності." (заочна)	Вступ. Поняття етики та професійної етики. Основні функції професійної етики. Професійна етика у сфері інтелектуальної власності. Професійна доброчесність як етичний стандарт. Кейс: авторство і командна робота. Мораль як система норм, що передуює праву. Основні принципи: чесність, справедливість, повага, відповідальність. Цінності у сфері інтелектуальної власності: авторство, оригінальність, суспільна користь. Коли право дозволяє, а мораль – ні (патенти на ліки, які рятують життя). Порівняння: «західний» та «східний» підхід до цінностей у науці та творчості. Розбір кейсу: «Чи допустимо переписати чужу ідею своїми словами?».
Лк2 "Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності" (денна)	Мораль як система норм, що передуює праву. Основні принципи: чесність, справедливість, повага, відповідальність. Цінності у сфері інтелектуальної власності: авторство, оригінальність, суспільна користь. Коли право дозволяє, а мораль – ні (патенти на ліки, які рятують життя). Порівняння: «західний» та «східний» підхід до цінностей у науці та творчості. Розбір кейсу: «Чи допустимо переписати чужу ідею своїми словами?».
Пр2 "Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності" (денна)	Мораль як система норм, що передуює праву. Основні принципи: чесність, справедливість, повага, відповідальність. Цінності у сфері інтелектуальної власності: авторство, оригінальність, суспільна користь. Коли право дозволяє, а мораль – ні (патенти на ліки, які рятують життя). Порівняння: «західний» та «східний» підхід до цінностей у науці та творчості. Розбір кейсу: «Чи допустимо переписати чужу ідею своїми словами?».
Тема 3. Етика наукової та творчої діяльності	

Лк3 "Етика наукової та творчої діяльності" (денна)

Наука і творчість: спільне і відмінне. Авторство: проблеми співавторства, «почесні автори», ghostwriting. Плагіат: види (текстовий, ідейний, перекладний). Фальсифікації, фабрикація результатів: чому це знищує науку. Етика публікацій: повторні публікації, self-plagiarism, «хижацькі видання». Скандали із плагіатом (дисертації політиків, наукові фейли). Дискусія: «Чи можна вважати ChatGPT співавтором?».

Пр1 "Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності. Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності. Етика наукової та творчої діяльності." (заочна)

Вступ. Поняття етики та професійної етики. Основні функції професійної етики. Професійна етика у сфері інтелектуальної власності. Професійна доброчесність як етичний стандарт. Кейс: авторство і командна робота. Мораль як система норм, що передуює праву. Основні принципи: чесність, справедливість, повага, відповідальність. Цінності у сфері інтелектуальної власності: авторство, оригінальність, суспільна користь. Коли право дозволяє, а мораль – ні (патенти на ліки, які рятують життя). Порівняння: «західний» та «східний» підхід до цінностей у науці та творчості. Розбір кейсу: «Чи допустимо переписати чужу ідею своїми словами?». Наука і творчість: спільне і відмінне. Авторство: проблеми співавторства, «почесні автори», ghostwriting. Плагіат: види (текстовий, ідейний, перекладний). Фальсифікації, фабрикація результатів: чому це знищує науку. Етика публікацій: повторні публікації, self-plagiarism, «хижацькі видання». Скандали із плагіатом (дисертації політиків, наукові фейли). Дискусія: «Чи можна вважати ChatGPT співавтором?».

Пр3 "Етика авторства, плагіату та фальсифікацій у науковій і творчій діяльності" (денна)

Наука і творчість: у чому спільне й відмінне, як це впливає на етичні норми? Авторство: хто заслуговує бути автором роботи? «Почесні автори» та ghostwriting: чому це проблема? Види плагіату: текстовий, ідейний, перекладний. Фальсифікації та фабрикація результатів: які наслідки для науки і суспільства? Приклади реальних скандалів: дисертації політиків, наукові підробки.

Пр4 "Етика публікацій та виклики цифрової епохи" (денна)

Етика публікацій: чому неприпустимі повторні публікації однієї й тієї ж роботи. Self-plagiarism: чи завжди це порушення. «Хижацькі» видання: як їх розпізнати і чому вони шкодять науці. Сучасні скандали з плагіатом: що вони показують про стан науки. Чи можна вважати ChatGPT або інший штучний інтелект інструментом-співавтором. Як цифрові технології змінюють уявлення про авторство.

Тема 4. Кодекси професійної етики: приклади та аналіз

Лк2 "Етика наукової та творчої діяльності. Кодекси професійної етики: приклади та аналіз. Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності" (заочна)

Наука і творчість: спільне і відмінне. Авторство: проблеми співавторства, «почесні автори», ghostwriting. Плагіат: види (текстовий, ідейний, перекладний). Фальсифікації, фабрикація результатів: чому це знищує науку. Етика публікацій: повторні публікації, self-plagiarism, «хижацькі видання». Скандали із плагіатом (дисертації політиків, наукові фейли). Дискусія: «Чи можна вважати ChatGPT співавтором?». Що таке кодекс професійної етики. Структура типової етичної декларації. Міжнародні приклади (WIPO, EUIPO, Американська асоціація юристів). Національні приклади. Аналіз: чи реально кодекс працює? Право та етика: союзники чи конкуренти? Юридичні інструменти захисту інтелектуальної власності (патент, авторське право, торговельна марка). Етичні питання: доступність знань, соціальна справедливість. Монополії та їхні наслідки: кейси Big Pharma. Конфлікт між приватною вигодою та суспільним благом. Розбір кейсу: патент на вакцину від COVID-19.

Лк4 "Кодекси професійної етики: приклади та аналіз" (денна)

Що таке кодекс професійної етики. Структура типової етичної декларації. Міжнародні приклади (WIPO, EUIPO, Американська асоціація юристів). Національні приклади. Аналіз: чи реально кодекс працює?

Пр5 "Кодекси професійної етики: приклади та аналіз" (денна)

Що таке кодекс професійної етики. Структура типової етичної декларації. Міжнародні приклади (WIPO, EUIPO, Американська асоціація юристів). Національні приклади. Аналіз: чи реально кодекс працює?

Тема 5. Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності

Лк5 "Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності" (денна)

Право та етика: союзники чи конкуренти? Юридичні інструменти захисту інтелектуальної власності (патент, авторське право, торговельна марка). Етичні питання: доступність знань, соціальна справедливість. Монополії та їхні наслідки: кейси Big Pharma. Конфлікт між приватною вигодою та суспільним благом. Розбір кейсу: патент на вакцину від COVID-19.

Пр6 "Право та етика у сфері інтелектуальної власності" (денна)

Чи є право та етика союзниками чи конкурентами у сфері інтелектуальної власності. Основні юридичні інструменти захисту інтелектуальної власності: патент, авторське право, торговельна марка – у чому відмінність. Які етичні виклики виникають під час використання цих інструментів. Чи завжди дотримання закону означає дотримання етики. Приклади, коли юридично дозволено, але морально сумнівно (наприклад: патенти на елементарні знання).

Пр7 "Етичні виклики охорони інтелектуальної власності в глобальному контексті" (денна)

Доступність знань і соціальна справедливість: чи повинні всі мати рівний доступ до результатів інтелектуальної діяльності. Монополії у сфері інтелектуальної власності: переваги та ризики. Big Pharma як приклад конфлікту між приватною вигодою і суспільним благом. Чи може патент стати перепорою для розвитку науки. Розбір кейсу: патент на вакцину від COVID-19 — законно, але чи етично.

Тема 6. Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності

Лк6 "Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності" (денна)

Види відповідальності: особиста, професійна, соціальна. Типові етичні порушення: плагіат, маніпуляції з патентами, зловживання довірою клієнта. Механізми контролю: комісії з етики, дисциплінарні процедури. Відповідальність не тільки перед законом, а й перед суспільством. Кейс: юрист з інтелектуальної власності навмисно затягує процес для клієнта – хто постраждає?

Пр2 "Кодекси професійної етики: приклади та аналіз. Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності. Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності." (заочна)

Що таке кодекс професійної етики. Структура типової етичної декларації. Міжнародні приклади (WIPO, EUIPO, Американська асоціація юристів). Національні приклади. Аналіз: чи реально кодекс працює? Право та етика: союзники чи конкуренти? Юридичні інструменти захисту інтелектуальної власності (патент, авторське право, торговельна марка). Етичні питання: доступність знань, соціальна справедливість. Монополії та їхні наслідки: кейси Big Pharma. Конфлікт між приватною вигодою та суспільним благом. Розбір кейсу: патент на вакцину від COVID-19. Види відповідальності: особиста, професійна, соціальна. Типові етичні порушення: плагіат, маніпуляції з патентами, зловживання довірою клієнта. Механізми контролю: комісії з етики, дисциплінарні процедури. Відповідальність не тільки перед законом, а й перед суспільством. Кейс: юрист з інтелектуальної власності навмисно затягує процес для клієнта – хто постраждає?

Пр8 "Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності" (денна)

Види відповідальності: особиста, професійна, соціальна. Типові етичні порушення: плагіат, маніпуляції з патентами, зловживання довірою клієнта. Механізми контролю: комісії з етики, дисциплінарні процедури. Відповідальність не тільки перед законом, а й перед суспільством. Кейс: юрист з інтелектуальної власності навмисно затягує процес для клієнта – хто постраждає?

Тема 7. Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності

Лк3 "Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності. Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності" (заочна)

Види відповідальності: особиста, професійна, соціальна. Типові етичні порушення: плагіат, маніпуляції з патентами, зловживання довірою клієнта. Механізми контролю: комісії з етики, дисциплінарні процедури. Відповідальність не тільки перед законом, а й перед суспільством. Кейс: юрист з інтелектуальної власності навмисно затягує процес для клієнта – хто постраждає? Патент як інструмент захисту і як предмет спекуляцій. Патентний тролінг – бізнес чи шахрайство? Етичні проблеми ліцензійних угод, франшиз, роялті. Прозорість і комерційна таємниця. Приклади маніпуляцій із заявками (double patenting). Роль патентного повіреного: чесність і конфіденційність.

Лк7 "Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності" (денна)

Патент як інструмент захисту і як предмет спекуляцій. Патентний тролінг – бізнес чи шахрайство? Етичні проблеми ліцензійних угод, франшиз, роялті. Прозорість і комерційна таємниця. Приклади маніпуляцій із заявками (double patenting). Роль патентного повіреного: чесність і конфіденційність.

Пр9 "Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності" (денна) Патент як інструмент захисту і як предмет спекуляцій. Патентний тролінг – бізнес чи шахрайство? Етичні проблеми ліцензійних угод, франшиз, роялті. Прозорість і комерційна таємниця. Приклади маніпуляцій із заявками (double patenting). Роль патентного повіреного: чесність і конфіденційність.
Тема 8. Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності
Лк8 "Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності" (денна) Визначення конфлікту інтересів. Види конфліктів: фінансові, особисті, інституційні. Небезпека конфліктів (підриг довіри, корупція). Методи запобігання: прозорість, декларування, відмова від справи.
Пр10 "Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності" (денна) Визначення конфлікту інтересів. Види конфліктів: фінансові, особисті, інституційні. Небезпека конфліктів (підриг довіри, корупція). Методи запобігання: прозорість, декларування, відмова від справи.
Тема 9. Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики
Лк4 "Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності. Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики. Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою." (заочна) Визначення конфлікту інтересів. Види конфліктів: фінансові, особисті, інституційні. Небезпека конфліктів (підриг довіри, корупція). Методи запобігання: прозорість, декларування, відмова від справи. Цифровізація: легкість копіювання й нові етичні проблеми. Поняття та основні характеристики піратства. Авторські права в інтернеті: музика, відео, софт, меми. Відкритий доступ, Creative Commons, open source. Конфлікт: інтереси автора vs. свобода інформації. Кейс: скачування фільму з торенту – «дрібне порушення чи крадіжка?». Етика ділового спілкування. Конфіденційність: секрет клієнта – понад усе. Етика в роботі юриста з інтелектуальної власності: чесність, незалежність, уникнення маніпуляцій. Взаємодія з державними структурами: прозорість проти бюрократії. Типові ситуації: «клієнт вимагає сумнівних дій – як діяти?».
Лк9 "Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики" (денна) Цифровізація: легкість копіювання й нові етичні проблеми. Поняття та основні характеристики піратства. Авторські права в інтернеті: музика, відео, софт, меми. Відкритий доступ, Creative Commons, open source. Конфлікт: інтереси автора vs. свобода інформації. Кейс: скачування фільму з торенту – «дрібне порушення чи крадіжка?».

Пр3 "Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності. Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності. Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики/" (заочна)

Патент як інструмент захисту і як предмет спекуляцій. Патентний тролінг – бізнес чи шахрайство? Етичні проблеми ліцензійних угод, франшиз, роялті. Прозорість і комерційна таємниця. Приклади маніпуляцій із заявками (double patenting). Роль патентного повіреного: чесність і конфіденційність. Визначення конфлікту інтересів. Види конфліктів: фінансові, особисті, інституційні. Небезпека конфліктів (підрив довіри, корупція). Методи запобігання: прозорість, декларування, відмова від справи. Цифровізація: легкість копіювання й нові етичні проблеми. Поняття та основні характеристики піратства. Авторські права в інтернеті: музика, відео, софт, меми. Відкритий доступ, Creative Commons, open source. Конфлікт: інтереси автора vs. свобода інформації. Кейс: скачування фільму з торенту – «дрібне порушення чи крадіжка?».

Пр11 "Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики" (денна)

Цифровізація: легкість копіювання й нові етичні проблеми. Поняття та основні характеристики піратства. Авторські права в інтернеті: музика, відео, софт, меми. Відкритий доступ, Creative Commons, open source. Конфлікт: інтереси автора vs. свобода інформації. Кейс: скачування фільму з торенту – «дрібне порушення чи крадіжка?».

Тема 10. Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою

Лк10 "Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою" (денна)

Етика ділового спілкування. Конфіденційність: секрет клієнта – понад усе. Етика в роботі юриста з інтелектуальною власністю: чесність, незалежність, уникнення маніпуляцій. Взаємодія з державними структурами: прозорість проти бюрократії. Типові ситуації: «клієнт вимагає сумнівних дій – як діяти?».

Пр12 "Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою" (денна)

Етика ділового спілкування. Конфіденційність: секрет клієнта – понад усе. Етика в роботі юриста з інтелектуальною власністю: чесність, незалежність, уникнення маніпуляцій. Взаємодія з державними структурами: прозорість проти бюрократії. Типові ситуації: «клієнт вимагає сумнівних дій – як діяти?».

Тема 11. Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності

Лк11 "Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності" (денна)

Глобалізація і інтелектуальна власність: що стає спільним, а що приватним. Біоетика: патенти на гени, ГМО, клонування. Проблема доступу до ліків у бідних країнах. ТРІПС та глобальні домовленості. Кейс: компанії, які відмовилися зняти патентні бар'єри на вакцини.

Пр13 "Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності" (денна)

Глобалізація і інтелектуальна власність: що стає спільним, а що приватним. Біоетика: патенти на гени, ГМО, клонування. Проблема доступу до ліків у бідних країнах. ТРІПС та глобальні домовленості. Кейс: компанії, які відмовилися зняти патентні бар'єри на вакцини.

Тема 12. Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності

Лк5 "Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності. Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності." (заочна)

Глобалізація і інтелектуальна власність: що стає спільним, а що приватним. Біоетика: патенти на гени, ГМО, клонування. Проблема доступу до ліків у бідних країнах. ТРІПС та глобальні домовленості. Кейс: компанії, які відмовилися зняти патентні бар'єри на вакцини. Вступ. Повторення ключових понять (етика, мораль, професійна доброчесність). Робота із кейсами. Кейс 1: Авторство в команді (Хто справжній автор? Як діяти колегам? Чи можна довести моральну шкоду?). Кейс 2: Конфлікт інтересів експерта (Чи має експерт право вести справу компанії, де працює його близький родич? Що скаже кодекс етики?). Кейс 3: Доступ до життєво важливих ліків (Фармкомпанія відмовляється знизити ціну на патентовані ліки. Чи морально захищати лише прибутки компанії?).

Лк12 "Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності"

Вступ. Повторення ключових понять (етика, мораль, професійна доброчесність). Робота із кейсами. Кейс 1: Авторство в команді (Хто справжній автор? Як діяти колегам? Чи можна довести моральну шкоду?). Кейс 2: Конфлікт інтересів експерта (Чи має експерт право вести справу компанії, де працює його близький родич? Що скаже кодекс етики?). Кейс 3: Доступ до життєво важливих ліків (Фармкомпанія відмовляється знизити ціну на патентовані ліки. Чи морально захищати лише прибутки компанії?).

Пр4 "Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою. Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності. Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності." (заочна)

Етика ділового спілкування. Конфіденційність: секрет клієнта – понад усе. Етика в роботі юриста з інтелектуальною власністю: чесність, незалежність, уникнення маніпуляцій. Взаємодія з державними структурами: прозорість проти бюрократії. Типові ситуації: «клієнт вимагає сумнівних дій – як діяти?». Глобалізація і інтелектуальна власність: що стає спільним, а що приватним. Біоетика: патенти на гени, ГМО, клонування. Проблема доступу до ліків у бідних країнах. ТРІПС та глобальні домовленості. Кейс: компанії, які відмовилися зняти патентні бар'єри на вакцини. Вступ. Повторення ключових понять (етика, мораль, професійна доброчесність). Робота із кейсами. Кейс 1: Авторство в команді (Хто справжній автор? Як діяти колегам? Чи можна довести моральну шкоду?). Кейс 2: Конфлікт інтересів експерта (Чи має експерт право вести справу компанії, де працює його близький родич? Що скаже кодекс етики?). Кейс 3: Доступ до життєво важливих ліків (Фармкомпанія відмовляється знизити ціну на патентовані ліки. Чи морально захищати лише прибутки компанії?).

Пр14 "Аналіз етичних кейсів у сфері інтелектуальної власності"

Що таке етика, мораль, професійна доброчесність. Чим відрізняється юридичне порушення від етичного. Чи можна довести моральну шкоду у професійній діяльності. Кейси для розбору. 1. Авторство в команді: один із учасників подає заявку на патент від свого імені. Хто справжній автор, як діяти іншим членам команди й чи можна відновити справедливість без суду? 2. Конфлікт інтересів експерта: фахівець оцінює заявку компанії, де працює його родич. Чи має він право вести цю справу, що вимагає кодексу етики й як уникати подібних ситуацій.

Пр15 "Моделювання професійних ситуацій та глобальні етичні виклики" (денна)

Баланс інтересів бізнесу та суспільства. Чи існує межа між законністю та моральністю. Бізнес та прибутки заради життя та здоров'я людей. Кейс для розбору. Доступ до життєво важливих ліків: фармкомпанія відмовляється знижувати ціну на патентовані ліки. Чи морально захищати лише прибутки компанії, чи можна знайти компромісне рішення, яку роль мають відігравати міжнародні організації (ВООЗ, ВТО).

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН2	Лекційне навчання
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)

Лекції надають студентам матеріали щодо теоретичної основи про головні принципи професійної етики та особливості професійної діяльності у сфері інтелектуальної власності, що є базисом для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН1, РН2, РН3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що обов'язково включають у себе аналізування та обговорення реальних або гіпотетичних кейсів відносно етичних викликів та професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності. Здобувачі вищої освіти працюють з практичними прикладами, що допомагає їм застосовувати теоретичні знання на практиці (РН1, РН3, РН4). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять, робота в групах, а також виконання групового науково-дослідницького проєкту (РН1, РН2, РН3, РН4).

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Лекції-дискусії
НД2	Індивідуальний дослідницький проєкт
НД3	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД4	Виконання ситуативних вправ

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$

Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Метод поточного формативного оцінювання через опитування та усні коментарі викладача під час лекцій-дискусій, щоб оцінити розуміння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу та їх здатність аналізувати і аргументувати свої відповіді.	Щотижня	Коментарі викладача щодо відповіді здобувача
МФО2 Проміжне оцінювання виконання індивідуального науково-дослідницького проєкту (підготовка, презентація, захист)	Даний метод поточного формативного оцінювання використовується з метою оцінки прогресу здобувачів освіти на якість дослідження та чіткість викладу.	15	Коментарі викладача щодо якості дослідження, усна (або в електронному вигляді) - рецензія викладача
МФО3 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань й аналізування кейсів	Викладач оцінює активність здобувачів вищої освіти під час обговорення кейсів, їх здатність аргументувати свою позицію та інтегрувати теоретичні знання у практичні ситуації.	Щотижня	Коментарі викладача надаються усно, в окремих випадках - за допомогою коментарів на платформі MIX

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Виконання індивідуального науково-дослідницького проєкту (підготовка, презентація, захист)	Презентація результатів групового науково-дослідницького проєкту передбачає оцінювання здатності здобувачів вищої освіти до проведення комплексного аналізу, якості дослідження, чіткості викладу та вміння презентувати результати роботи й її презентації.	15	Усна рецензія викладача

МСО2 Аналізування кейсів	Метод підсумкового сумативного оцінювання, який дозволить оцінити здатність здобувачів вищої освіти застосовувати теоретичні знання на практиці, аналізувати правові ситуації та формулювати аргументовані висновки.	Щотижня	Усно, в окремих випадках - за допомогою коментарів на платформі МІХ
МСО3 Виконання тестових завдань або проходження онлайн курсу Ethics for Judges, Prosecutors and Lawyers https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=7500	Метод підсумкового сумативного оцінювання, який допомагає визначити рівень засвоєння матеріалу та підготовленість здобувачів освіти. Виконуються на платформі МІХ	Щотижня	Обговорення тестових завдань та відповідей на практичних заняттях

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Виконання індивідуального науково-дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО2. Аналізування кейсів		45	
	15x3	45	Ні
МСО3. Виконання тестових завдань або проходження онлайн курсу Ethics for Judges, Prosecutors and Lawyers https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=7500		45	
	15x3	45	Ні

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі тестувань, виконання практичних завдань, колективних дискусій. Індивідуальні завдання, схожі між собою, й які будуть містити ознаки академічного плагіату будуть відхилені. Результати неформальної освіти здобувачів можуть зараховуватись у разі підтвердження комісією.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди

ЗНЗ	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Кацавець Р. Професійна етика юриста. Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. та переробл. Київ: Алерта, 2026. 236 с
2	Митрофанов І.І., Васечко Л.О., Кравчук В.М. Професійна етика в юриспруденції: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 476 с.
Допоміжна література	
3	Нітченко А.Г., Чумаченко В.Ю. Професійна етика юриста як гарантія справедливого правосуддя. Аналітично-порівняльне правознавство. Випуск № 01, 2026, частина 1 С. 59-68
4	Рассомахіна О.В. Професійна етика та моральна відповідальність юристів в умовах війни. Європейський правничий часопис. 2024. Вип. 4. С.20-29. DOI 36919/3041-1149(Print).4.2024.20-29
5	Волошина Я. Л. Добročесність у професійній діяльності юриста. Порівняльно-аналітичне правознавство : електронне наукове видання. 2022. № 6. С. 16–21.
6	Коваль Т.В., Лубко І.М. Стандарти професійної діяльності юристів у документах Ради Європи. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2024. № 5. С. 122–126. DOI https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-5-18
7	Клименко Г.О. Морально-етичні вимоги як елемент доступу до професії адвоката: досвід країн Європейського Союзу як орієнтир для України. Київський часопис права. 2025. № 3. С. 345-353. DOI https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.49 .
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
8	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Етика наукової та творчої діяльності	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
4	Кодекси професійної етики: приклади та аналіз	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
6	Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
9	Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
11	Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
12	Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	інші індивідуальні завдання	76.5	0	0	0	0	76.5	0	0	0	0	76.5
Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)		150	54	24	30	0	96	6	7.5	0	6	76.5

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
заочна форма навчання												
1	Професійна етика: суть, функції та роль у сфері інтелектуальної власності	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
2	Моральні принципи та цінності у сфері інтелектуальної власності	5	2	2	0	0	3	3	0	0	0	0
3	Етика наукової та творчої діяльності	7.5	2	0	2	0	5.5	5	0.5	0	0	0
4	Кодекси професійної етики: приклади та аналіз	5	2	2	0	0	3	3	0	0	0	0
5	Правові та етичні аспекти охорони інтелектуальної власності	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
6	Етична відповідальність фахівця з інтелектуальної власності	5	2	0	2	0	3	2.5	0.5	0	0	0
7	Етика в патентуванні та комерціалізації інтелектуальної власності	5	2	2	0	0	3	3	0	0	0	0
8	Конфлікти інтересів у сфері інтелектуальної власності	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
9	Захист авторських прав в цифрову епоху: етичні виклики	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Етичні аспекти взаємодії з клієнтами, колегами, державою	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
11	Глобальні етичні проблеми у сфері інтелектуальної власності	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
12	Аналіз етичних кейсів та моделювання професійних ситуацій у сфері інтелектуальної власності	7.5	8	4	4	0	-0.5	-1.5	1	0	0	0
Контрольні заходи												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	76.5	0	0	0	0	76.5	0	0	0	0	76.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>22</i>	<i>12</i>	<i>10</i>	<i>0</i>	<i>128</i>	<i>43</i>	<i>2.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>76.5</i>